

Univerzitet u Tuzli

Ekonomski fakultet

INOVACIJE I PODUZETNIČKE VJEŠTINE

Školska 2019/2020 godina

Dr.sc.Bahrija Umihanić, red.prof.

- e-mail: bahrija.umihanic@untz.ba
- Kabinet: Ekonomski fakultet – kabinet broj 309
- **KONSULTACIJE**
- Utorak : 10:15 -12:00

Dr.sci.Selma Smajlović

- e-mail: selma.smajlovic@untz.ba
- Kabinet: Ekonomski fakultet – kabinet broj 26B
- **KONSULTACIJE**
- Utorak : 10:15 -11:00

Cilj, mjesto i trajanje izvođenja nastave

CILJ izučavanja nastavnog predmeta INOVACIJE I PODUZETNIČKE VJEŠTINE

- -Razumjeti sistemsko poduzetništvo, izvore inovacija i poduzetničke strategije inovativnosti radi ovladavanja inovacijskim procesom u kontekstu izgradnje inovacijske kulture neophodne za sticanje konkrentske prednosti konkretne organizacije;
- -Ovladati poduzetničkim vještinama (vještinama osobnog liderstva, pregovaračkim, vještinama odlučivanja, komunikacijskim i prezentacijskim vještinama) i moći ih na kreativan način primijeniti u konkretnim organizacijama.

Mjesto predmeta u nastavnom planu Ekonomskog fakulteta u Tuzli

- Pripada grupi izbornih predmeta.
- Nastava se izvodi u trećem semestru druge godine studija.

Trajanje izvođenja nastave iz nastavnog predmeta

- Broj nastavnih časova: 30 časova (15 sedmica po 2 časa)

Sadržaj nastavnog programa

- Uvodno predavanje

2 časa

- Cjelovita slika modela A do F
- Individualni zadaci studneta-prezentacije

2 časa

- Pokretači inovacija
- Istraživači tržišta

2 časa

- Inovatori
- Razvojni stručnjaci

2 časa

- Izvršitelji
- Osobe za potporu

2 časa

- Prednosti oblikovanja inovacijskog procesa pomoću modela Ado F

2 časa

- Planiranje inovacija
- Metrika inovacija

2 časa

- Gost predavač:: iskustva iz prakse

2 časa

- Sistemsko poduzetništvo
- Izvori inovacija
- Individualni zadaci studneta-prezentacije

2 časa

- Poduzetničke strategije
- Individualni zadaci studneta-prezentacije

2 časa

- Osobne vještine

2 časa

- Interpersonalne vještine

2 časa

- Grupne vještine

2 časa

- Komunikacijske vještine

2 časa

- Gost predavač:: iskustva iz prakse
- TEST PISMENA PROVJERA ZNANJA

2 časa

Literatura za pripremanje i polaganje ispita

PETER F. DRUCKER

INOVACIJE I PREDUZETNIŠTVO

Praksa i načela

Zagreb: Globus, 1992.

FERNADNO TRIAS DE BES i PHILIP KOTLER

INOVACIJAOM DO POBJEDE

model od A do F

Školska knjiga, Zagreb, 2016.

Literatura za pripremanje i polaganje ispita

David A. Whetten & Kim S. Cameron

**DEVELOPING MANAGEMENT SKILLS, EIGHTH
EDITION**

Prentice Hall, New Jersey, SAD, 2011.

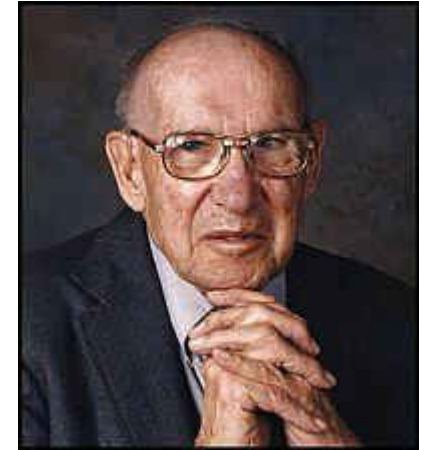
Velimir Srića

SVE TAJNE KREATIVNOSTI

Kako upravljati inovacijama i postići uspjeh

Algoritam, Zagreb, 2017.

- **Peter F. Drucker** je legenda, jedan od najutjecajnijih mislilaca na području menadžmenta i društvenih znanosti. Njegove su misli utjecale na mnoge svjetske lidere iz poslovnog, neprofitnog i javnog sektora, iz malih i velikih preduzeća. U šezdeset godina plodnog djelovanja, kao novinar, predavač, savjetnik i autor, napisao je trideset pet knjiga i mnogo različitih publikacija, pretvorivši menadžment u cijenjenu znanstvenu disciplinu. **Njegov je život bio prožet mudrošću, a djela koja nam je ostavio posebnom intelektualnom profinjenošću.**
- Drucker se rodio u Beču 1909. g. Pravo je studirao u Njemačkoj iz koje se seli u Englesku, a bježeći od nacizma kasnije i u SAD. Njegova knjiga *Concept of the Corporation* izdana 1945. g. temeljena na dvogodišnjoj studiji General Motorsa veoma je brzo postala bestseler. Menadžment je počeo predavati 1971. g. na *Claremont Graduate University* u Kaliforniji, koji je 1987. svoju poslovnu školu nazvao njegovim imenom. **Peter Drucker je istinski guru, zvijezda vodilja mnogim generacijama praktičara i studenata menadžmenta koji su od njega učili pokušavajući dobiti odgovor na pitanje: zašto neke organizacije uspijevaju, a druge propadaju?**

**Peter Ferdinand
Drucker**

(November 19, 1909-
November 11, 2005)

Philip Kotler je sinonim za marketing.

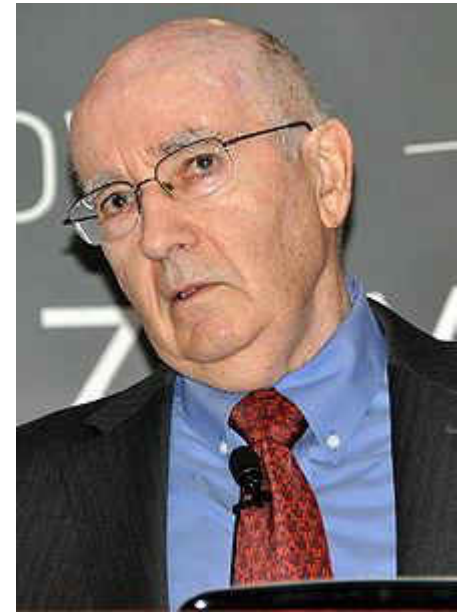
Njegove knjige su prodane u **preko tri miliona** primeraka na više od dvadeset jezika.

Kotler je prvi dobitnik Nagrade za istaknutog pedagoga u oblasti marketinga koju mu je dodelila Američka asocijacija za marketing.

Dodijeljena mu je i Nagrada Evropske asocijacije marketinških konsultanata i instruktora prodaje za velika dostignuća u oblasti marketinga, a **akademski članovi Američke asocijacije za marketing** izabrali su ga za najboljeg teoretičara u oblasti marketinga.

Profesor Kotler je pružao konsultantske usluge kompanijama kao što su IBM, Dženeral elektrik, AT&T, Hanivel, Benk of Amerika i Merk.

On je autor dela Marketing menadžment, knjige o marketingu koja je našla najširu primenu u poslovnim školama širom sveta, kao i knjiga: Nova konkurencija (The New Competition), Marketinški modeli (Marketing Models), High Visibility, Društveni marketing (Social Marketing), Nacionalni marketing/The Marketing of Nations) i mnogih drugih.. Mnogo putuje Evropom, Azijom i Južnom Amerikom, dajući savete i držeći predavanja u mnogim kompanijama.

Philip Kotler

May 27, 1931 (age 88)

Chicago,
Illinois, United States
of America

Poželjno nositi na časove predavanja

1. Knjige

2. Svesku A4 formata - obavezno

3. Ostale nastavne materijale koje preporučí profesor za određenu nastavnu jedinku

Pomoć nastavnika

1

- **KONSULTACIJE**

- U kabinetu nastavnika prema rasporedu na oglasnoj ploči i web portalu
- Elektronskim putem- e-mail adresa profesora : bahrija.umihanic@untz.ba

2

- **POSTAVLJENJEM NASTAVNIH MATERIJALA**

- Web portal Fakulteta

3

- **UPUTE ZA PISANJE ZADATAKA**

4

- **LISTA PITANJA ZA PISMENI DIO ISPITA**

5

- **LISTA PITANJA ZA POLAGANJE ZAVRŠNOG (USMENO)G) DIJELA ISPITA**

Ocjenjivanje - elementi

PREDISBITNE OBAVEZE

50 poena

- Test 20 poena
- Seminarski rad – individualni 20 poena
- Zadaci – individualni (2x5) 10 poena

ZAVRŠNI ISPIT

50 poena

Pismeni ili usmeni ispit

50 poena

Sistem ocjenjivanja

Osvojen broj poena	Konačna ocjena (BiH)	(ECTS ocjena)
0 – 53	Pet (5) opisno „ne zadovoljava“	F
54 – 64	Šest (6) opisno „dovoljan“	E
65 – 74	Sedam (7) opisno „dobar“	D
75 – 84	Osam (8) opisno „vrlo dobar“	C
85 – 94	Devet (9) opisno „izvanredan“	B
95 – 100	Deset (10) opisno „odličan“	A

Seminarski rad - individualni rad – 1. dio

Teme (10 bodova)

• Izvori inovacija:
Neočekivano
(teorija i primjeri)

BAJRIĆ MIRELA

• Izvori inovacija:
Nepodudarnost
(teorija i primjeri)

BOJADŽIJA
BESIM

• Izvori inovacija:
Potrebe procesa
(teorija i primjeri)

BUDIMLIJA
BAKIR

• Izvori inovacija:
Privredne i tržišne
strukture (teorija i
primjeri)

ĐULBIĆ
DŽENANA

• Izvori inovacija:
Demografska
kretanja (teorija i
primjeri)

FILIPOVIĆ
DAVOR

• Izvori inovacija:
Promjene u
opažanju (teorija i
primjeri)

AVDIĆ IBRAHIM

• Izvori inovacija:
Novo znanje
(teorija i primjeri)

IBRAHIMOVIĆ
TARIK

• Poduzetničke
strategije: "Prvi,
ali istovremeno i
najbolji" (teorija i
primjeri)

JAKUBOVIĆ
TARIK

• Poduzetničke
strategije:
"Pogoditi ih tamo
gdje ne očekuju"
(teorija i primjeri)

TAINDŽIĆ
LAMIJA

• Poduzetničke
strategije:
Ekološke niše
(teorija i primjeri)

MEHMEDOVIĆ
EMINA

• Poduzetničke
strategije:
Promijenjene
vrijednosti i
karakteristike
(teorija i primjeri)

PEZIĆ AMINA

• Osobne vještine i
demonstracija
vještina

SARAČEVIĆ
SELIM

• Interpersonalne
vještine i
demonstracija
vještina

SULEJMANOVI
ČAZRA

• Grupne vještine i
demonstracija
vještina

ŠIŠIĆ AMINA

• Komunikacijske
vještine i
demonstracija
vještina

EL IDRISSE M.
ABDUSELAM

Seminarski rad - individualni rad – 2. dio

Teme (10 bodova)

• The Next Sea Changes - Primjer 1
www.nsf.gov/about/history/nifty50

BAJRIĆ MIRELA

• The Next Sea Changes - Primjer 2
www.nsf.gov/about/history/nifty50

BOJADŽIJA BESIM

• The Next Sea Changes - Primjer 3
www.nsf.gov/about/history/nifty50

BUDIMLIJA BAKIR

• The Next Sea Changes - Primjer 4
www.nsf.gov/about/history/nifty50

ĐULBIĆ DŽENANA

• The Next Sea Changes - Primjer 5
www.nsf.gov/about/history/nifty50

FILIPOVIĆ DAVOR

• The Next Sea Changes - Primjer 6
www.nsf.gov/about/history/nifty50

AVDIĆ IBRAHIM

• The Next Sea Changes - Primjer 7
www.nsf.gov/about/history/nifty50

IBRAHIMOVIĆ TARIK

• The Next Sea Changes - Primjer 8
www.nsf.gov/about/history/nifty50

JAKUBOVIĆ TARIK

• The Next Sea Changes - Primjer 9
www.nsf.gov/about/history/nifty50

TAINDŽIĆ LAMIJA

• The Next Sea Changes - Primjer 10
www.nsf.gov/about/history/nifty50

MEHMEDOVIĆ EMINA

• The Next Sea Changes - Primjer 11
www.nsf.gov/about/history/nifty50

PEZIĆ AMINA

• The Next Sea Changes - Primjer 12
www.nsf.gov/about/history/nifty50

SARAČEVIĆ SELIM

• The Next Sea Changes - Primjer 13
www.nsf.gov/about/history/nifty50

SULEJMANOVIĆ AZRA

• The Next Sea Changes - Primjer 14
www.nsf.gov/about/history/nifty50

ŠIŠIĆ AMINA

• The Next Sea Changes - Primjer 15
www.nsf.gov/about/history/nifty50

EL IDRISSE M. ABDUSELAM

INDIVIDUALNI ZADACI

PREZENACIJA ZADATKA

- Pronaći relevantne izvore (knjige, naučne radove, časopise, web portale) koji sadrže zapise o temi individualnog zadatka (misliocima koji su vam dodijeljeni za analizu ili Industiji 4.0).
- Na osnovu, relevantnih izvora (najmanje 5 izvora) napisati tekst o temi (od 1.200-1.500 riječi)
- Upute za pisanje (forma rada) će biti postavljena na web portalu.

PREZENACIJA ZADATKA

- Obim prezentacije 5 slajdova; Vrijeme trjanja prezentacije max. 10 minuta.
- Na osnovu bilješki na prvom slajdu pored odabrane fotografije zapisati misao koja, prema vašim stavovima, najbolje oslikava doprinos mislioca nauci i inovacijama;
- Druga dva slajda iskoristiti za kratke informacije o životu mislioca relevantne za njegov doprinos inovacijama
- Posljednja dva slajda iskoristiti za opis odabranih inovacija (najviše tri inovacije) koje su prema vašim stavovima najznačajnije za savremeno doba.
- Upute za izradu prezentacije će biti postavljene na web portal.

Individualni zadaci (5 bodova)

- Pokretači inovacija (teorija)

BAJRIĆ MIRELA

- Pokretači inovacija (primjeri)

studBOJADŽIĆ
BESIMent

- Istraživači tržišta (teorija)

BUDIMLIJA
BAKIR

- Istraživači tržišta (primjeri)

ĐULBIĆ
DZENANA

- Inovatori (teorija)

FILIPOVIĆ
DAVOR

- Inovatori (primjeri)

AVDIĆ IBRAHIM

- Razvojni stručnjaci (toerija)

IBRAHIMOVIĆ
TARIK

- Razvojni stručnjaci (primjeri)

JAKUBOVIĆ
RTARIK

- Izvršitelji (teorija)

LAMIJA T ANDŽIĆ

- Izvršitelji (primjeri)

MEHMEDOVIĆ
EMINA

- Osobe za potporu (teorija)

PEZIĆ AMINA

- Osobe za potproru (primjeri)

SARAČEVIĆ
SELIM

- Prednosti oblikovanja inovacijskog procesa pomoću modela od A do F

SULEJMANOVIĆ
AZRA

- Planiranje inovacija

ŠIŠIĆ AMINA

- Metrika inovacija

EL IDRISSE M.
ABDULSELAM

Individualni zadaci (5 bodova)

• **Muhamed el Horezmi**

BAJRIĆ MIRELA

• **Platon**

BOJADŽIJA
BESIM

• **Leonardo da Vinci**

BUDIMLIJA
BAKIR

• **Albert Einstein**

ĐULBIĆ
DŽENANA

• **Nikola Tesla**

FILIPOVIĆ
DAVOR

• **Bill Gates**

AVDIĆ IBRAHIM

• **Steve Jobs**

IBRAHIMOVIĆ
TARIK

• **Mark Zuckerberg**

JAKUBOVIĆ
TARIK

• **Jeff Bezos**

TAINDŽIĆ LAMIJA

• **Elon Musk**

MEHMEDOVIĆ
EMINA

• **INDUSTRIJA 4.0:**
• Šta je zapravo to - sadašnjost ili budućnost?

PEZIĆ AMINA

• **Tehnološke promjene**
koje donosi industrija 4.0

SARAČEVIĆ
SELIM

• **Prilike i izazovi koje**
donosi industrijska
revolucija

SULEJMANOVIĆ
AZRA

• **INDUSTRIJA 4.0:**
Prilika za mlade

ŠIŠIĆ AMINA

• **INDUSTRIJA 4.0:**
Opasnost
za mlade

EL IDRISSE M.
ABDUSELAM

Muhamed el Horezmi (Abu Ja'far Mohammad ibn Musa Al-Khwarizmi)

Brahmi	↓		—	=	≡	+	μ	⓪	7	5	7
Hindu	↓	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९
Arabic	↓	•	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩
Medieval	↓	0	1	2	3	٤	٥	6	٧	8	9
Modern		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

Platon

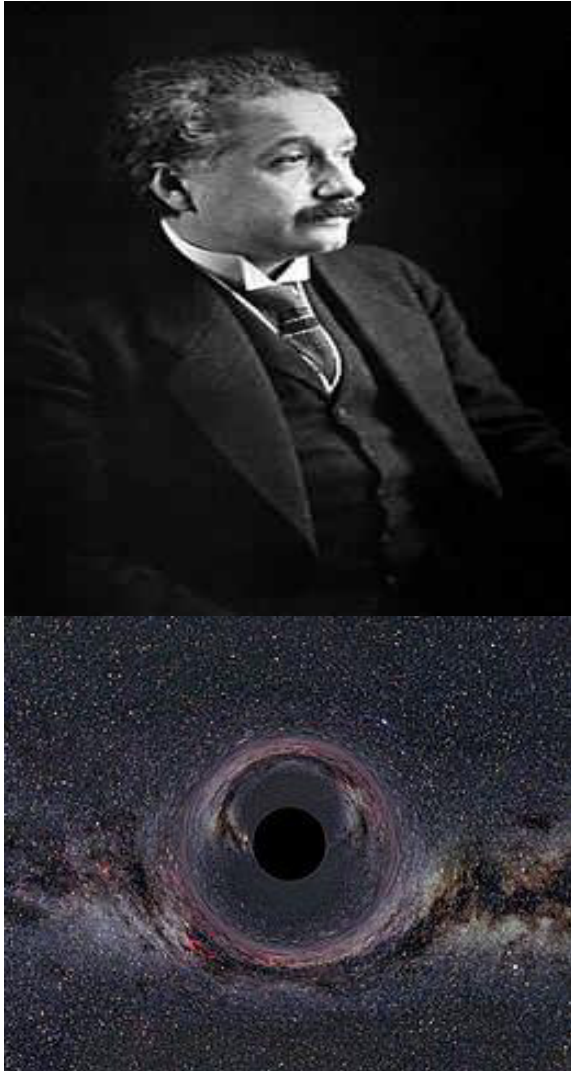
- ❖ *Postoji samo jedno dobro, a to je znanje, i jedno zlo, a to je neznanje.*
- ❖ *Znanje koje imamo je samo mrvica onoga što nemamo.*
- ❖ *Razborit čovjek mora dizati svoj glas ako mu se čini da se državom loše upravlja, ali samo onda ako mu ne prijete smrt.*

Leonardo da Vinci

"Iako je čovjek sa svojim duhovnim sposobnostima otkrio velik broj pronalazaka ... nikad neće otkriti pronalazak koji može nadmašiti prirodu po ljepoti, jednostavnosti i neposrednosti, u čijem stvaranju ne nedostaje ništa i ništa nije prekomjerno. "

Albert Einstein

- Sretan čovjek je isuviše zadovoljan sadašnjošću da bi se previše bavio budućnošću.
- Značajni problemi s kojima se suočavamo ne mogu biti riješeni na nivou razmišljanja koje je probleme kreiralo.
- Ima više savršenstva u običnoj kapljici vode, nego u svim strojevima, koje su izmislili ljudi.
- Sve treba pojednostavniti koliko je god moguće, ali ne više od toga.

Nikola Tesla

- Svi smo mi jedno. Ljudi su međusobno povezani nevidljivim silama.
- Onoga dana kada nauka počne proučavati nefizikalne (duhovne) pojave, u deset godina napredovat će više nego u ranijim stoljećima svoje povijesti.
- Dar mentalne energije dolazi od Boga, vrhunskog bića i ako mi koncentriramo naše misli o toj istini postajemo skladni s ovom velikom moći.

Bill Gates

- Budite dobri prema štreberima. Velike su šanse da ćete završiti radeći za nekoga od njih.
- Kada pogledamo u iduće stoljeće **vođe** će biti oni koji budu davali snagu drugima.
- **Tehnologija je samo alat.** Kada govorimo o potrebi da djeca rade zajedno i da se motivišu onda je učitelj najvažniji
- **640 KB memorije bi trebalo biti dovoljno bilo kome**

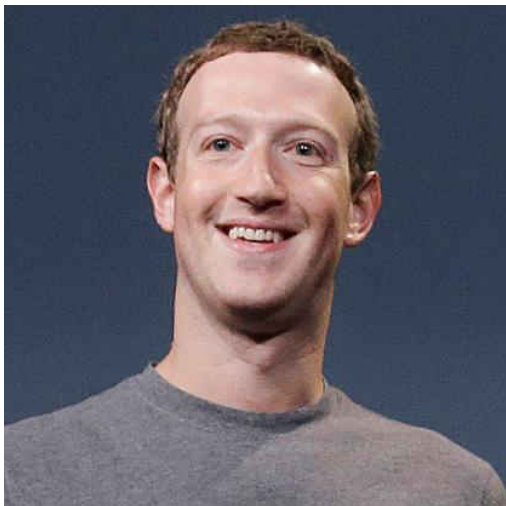
Steve Jobs

- Omiljena stvar u mome životu ne košta ništa u novcu. Stvarno je jasno da je **najvredniji resurs koji svako od nas posjeduje u stvari vrijeme.**
- **Inovativnost predstavlja razliku između vođe i sljedbenika.**
- U proteklih 33 godine svakog jutra sam se gledao u ogledalu i pitao sam sebe: "Ako je danas zadnji dan moga života, da li bih želio da uradim ono što ću da uradim danas?" Kad god je odgovor bio "Ne" **u previše dana zaredom znao sam da trebam nešto promijeni**

Mark Zuckerberg

- Dajući ljudima moć da dijele, činimo svijet boljim.
- U svetu koji se brzo menja, jedina strategija koja garantovano neće propasti je ne rizikovati, ali najveći rizik je ne rizikovati.
- Facebook uskoro bi mogla čitati misli. Tim stručnjaka radi na razvoju tehnologije koja će omogućiti ljudima da putem interneta do svojih prijatelja šalju vlastite misli, bez tipkanja.

facebook

Jeff Bezos

- Temeljiti svoju strategiju na stvarima koje se neće promijeniti.
- Internet je još uvijek neotkriven svijet, nedovoljno shvaćen i čitavo vrijeme donosi nova iznenađenja.
- Ako korisnici nešto ne žele bolje je to ne raditi, čak i ako to znači gašenje jednog snažnog odjela preduzeća.

amazon

The Amazon logo, featuring the word "amazon" in a bold, lowercase, sans-serif font. Below the text is a curved orange arrow that starts under the 'a' and ends under the 'n', pointing to the right.

Elon Musk

Istrajnost je veoma bitna. Ne bi trebalo da odustaneš osim ako si prinuđen na to.

Prvi korak je ustanoviti da je nešto moguće; onda će se mogućnost pojaviti.

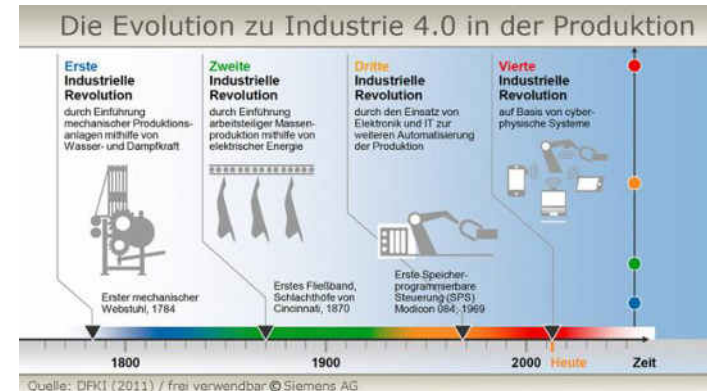
Radi naporno. Mislim da treba da uložiš u posao 80 do 100 sati nedeljno, svake nedelje. To povećava šanse za uspeh

INDUSTRIJA 4.0:

Šta je zapravo to - sadašnjost ili budućnost?

- Značenje pojma Industrija 4.0
- Istorijski razvoj industrijskih revolucija
 - Prva industrijska revolucija
 - Druga industrijska revolucija
 - Treća industrijska revolucija
 - Četvrta industrijska revolucija
- Glavne karakteristike Industrije 4.0
- Razvoj koncepta Industrije 4.0
- Inovacije kao temelj transformacije od Industrije 1.0 do Industrije 4.0

Tehnološke promjene koje donosi industrija 4.0

- Utjecaj tehnoloških promjena na transformaciju
- Povezanost sa drugim sektorima
- Intelektualno vlasništvo
- Istraživanje kao pokretač Industrije 4.0
- Radna snaga i vještine potrebne u okviru nove industrije
- Primjeri iz prakse

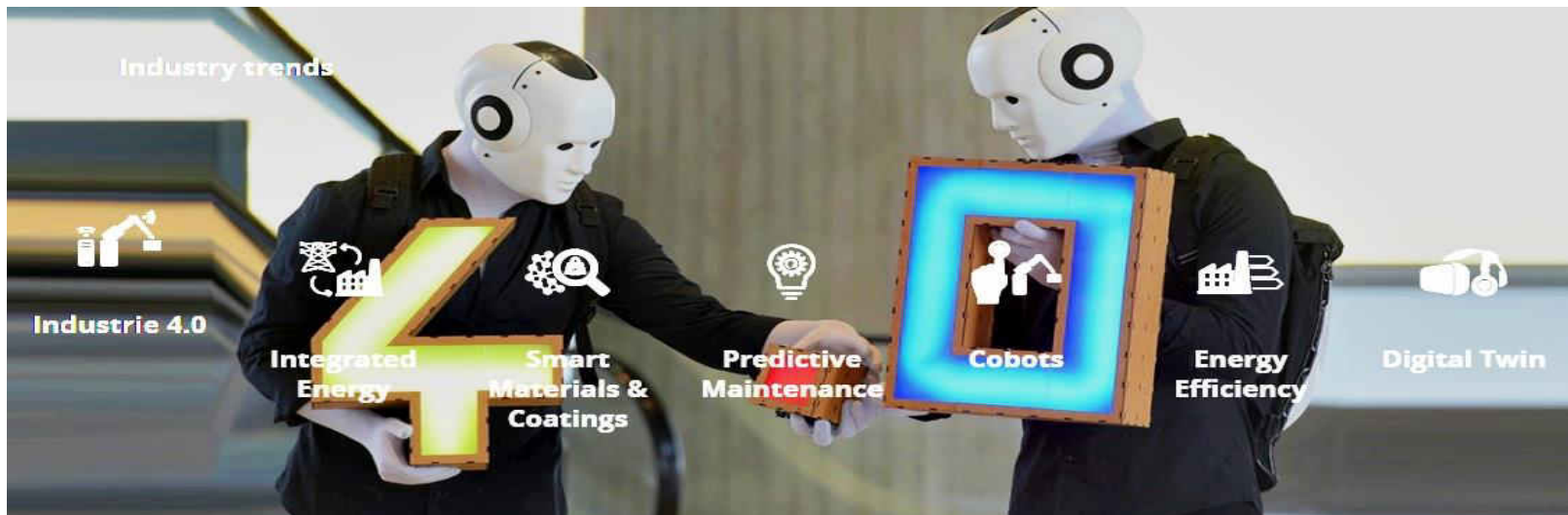
Prilike i izazovi koje donosi industrijska revolucija

- ❑ Sudjelovanje malih i srednjih preduzeća na putu prema Industriji 4.0
- ❑ Transformacija proizvodnog sektora
- ❑ Promjena poslovnih modela
- ❑ Primjeri iz prakse

INDUSTRIJA 4.0: Prilika za mlade

- ❑ **INDUSTRIJA 4.0:** Prilika za mlade (naše viđenje)
- ❑ Primjeri iz prakse

INDUSTRIJA 4.0: Opasnost za mlade

- ❑ **INDUSTRIJA 4.0:**
Opasnost za mlade (naše viđenje)
- ❑ Primjeri iz prakse

